

■ Меркаванне

У чым праблемы Катара?

5 чэрвеня сем дзяржаў — Бахрэйн, Саудаўская Аравія, Егіпет, ААЭ, Емен, Лівія і Мальдзівы — разарвалі дыпламатычныя адносіны з Катарам. Больш за тое, некаторыя з іх зрабілі жорсткія эканамічныя захавы, якія сур'ёзна закрануць эканоміку невялікай дзяржавы. У прыватнасці, Бахрэйн, Саудаўская Аравія, Егіпет і ААЭ аб'явілі аб высылцы яго дыпламатаў і грамадзян і закрыцці для Катара марскіх партоў і паветранай прасторы.

Катар — дастаткова незвычайная дзяржава. Яе насельніцтва ўсяго толькі 2,7 мільёна чалавек — менш, чым у беларускай суседкі Літвы, а тэрыторыя ўсяго толькі 11,5 тысячы квадратных кіламетраў. Звычайна дзяржавы з такімі параметрамі не могуць адыгрываць сур'ёзную ролю ў міжнародных адносінах. Але ў Катара атрымліваецца. Уся справа ў сотнях мільяргаў долараў, назапашаных ад продажу нафты і газу, якія знаходзяцца на тэрыторыі краіны ў вялікай колькасці, і ўмелым выкарыстанні іх у знешнепалітычнай сферы. Катар уваходзіць у Савет супрацоўніцтва арабскіх дзяржаў Персідскага заліва (ССАДПЗ) нароўні з такой буйной па мясцовых мерках краінай, як Саудаўская Аравія, насельніцтва якой у дзесьць разоў большае за катарскае, а даходы ад продажу энергаўраўнсваў яшчэ больш значныя, але менавіта катарскія ўлады здагадаліся стварыць вельмі магутны сродак інфармацыі — тэлеканал Аль-Джазіра, моцная раскрутка якога ў сусветнай медыясферы зрабіла Катар уплывовым суб'ектам у сусветнай палітыцы.

Мяркуюцца, што прычынай цяперашняга канфлікту стаў артыкул на сайце Катарскага агенства навін, у якім ад імя эміра краіны прапанаваліся дзеянні ў падтрымку наладжвання адносін з Іранам.

Пасля жорсткай адмоўнай рэакцыі з боку Саудаўскай Аравіі і іншых членаў ССАДПЗ афіцыйны прадстаўнік МЗС Катара зрабіў заяву, што словы эміра падобныя, бо сайт агенства ўзламаны хакерамі, якія размясцілі фальшывыя. Але партнёры Катара нібыта не паверылі ў абвясненне.

У выніку Катар спачатку быў выгнаны з ліку ўдзельнікаў аперцыі ў Емене, дзе робяцца спробы падавіць рух шыітаў хусітаў, якія, з пункту гледжання Саудаўскай Аравіі, маюць падтрымку з боку шыіцкага Ірана ў процівагу суніцкаму афіцыйнаму кіраўніцтву. Цяпер дайшло і да разрыву дыпламатычных адносін і блакады. Афіцыйна прычынай падобных дзеянняў з'яўляюцца абвінавачванні ў тым, што Катар «практыкуе і ўмацоўвае тэрарызм» і падтрымлівае «Аль-Каїду» і «Ісламскую дзяржаву». Егіпет таксама абвінавачвае Катар у поўнамаштабнай падтрымцы забароненага ў краіне руху «Браты-мусульмане», супрацьстаяне з якім вельмі важнае для Каіра.

Але ці была падтрымка тэрарыстаў рэальнай прычынай такіх незвычайных рэзкіх дзеянняў, якія ўстрывожылі ўжо і ЗША (Дзяржсакратар ЗША Рэкс Цілерсан заклікаў бакі сесці за стол перагавораў, настойваючы на важнасці для ЗША адзінства ў ССАДПЗ). У гэта верыцца слаба. Па гэтым аспекце практычна ўсе члены ССАДПЗ не тое што не без граху, а моцна замазаны. Дастанкова ўспомніць, што ў знакамітай тэрарыстычнай атацы на ЗША 11 верасня 2001 года з дзевятнаццаці ўдзельнікаў-тэрарыстаў большасць былі грамадзянамі Саудаўскай Аравіі. Не з'яўляецца тайнай і тое, што падчас сумных падзей у 1990-х гадах на тэрыторыі Расіі ў Чачні мясцовыя тэрарысты атрымлівалі шчодрое фінансаванне практычна ад усіх краін ССАДПЗ, і Катар у гэтых адносінах не быў нейкім выключэннем. Практична ўсе члены ССАДПЗ прафінансавалі і тых, хто рабіў рэвалюцыі ў Егіпце, Лівіі, Тунісе і Сірыі. Дабрачыннымя фондамі, якія па факце фінансава падтрымліваюць дастаткова сумнеўныя колы, блізкія да «Ісламскай дзяржавы» і Аль-Каіды, ёсць на тэрыторыі ўсіх гэтых дзяржаў.

Пад сумненнем таксама, што такія дзеянні робяцца з-за падтрымкі Катара Іранам. Суніты ў Катара цалкам дамінуюць, што робіць малаверагодным такі кірунак катарскай палітыкі. Тым больш што сама прысутнасць катарскіх войскаў у еменскай аперцыі, якая рэалізуецца супраць інтарэсаў Ірана, гаварыла сама за сябе аб адносінах Катара да Ірана.

З разумных тлумачэнняў можна знайсці толькі два магчымыя. І абодва звязаны з барацьбой за ўладу.

Першы варыянт — Катар паспрабаваў рэалізаваць тайную змову па змене ўлады ў адной з ключавых дзяржаў рэгіёна. Змова правалілася, а абураныя суседзі цяпер помсцяцца.

Другі варыянт — хтосьці з суседзяў спрабуе пры падтрымцы сваіх саюзнікаў наладзіць унутраны пераварот у самім Катары, каб атрымаць кантроль над сотнямі мільяргаў долараў зберажэнняў і багатымі прыроднымі рэсурсамі.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук

ПАД ЗНАКАМ СКАРЫНЫ

Масква падключылася да святкавання 500-годдзя беларускага кнігадрукавання

Учора ў Дзелавым і культурным комплексе пасольства Беларусі ў Расіі адбыўся круглы стол «Дыпламатыя слова: 500-годдзе беларускага кнігадрукавання ў кантэксце сусветнай культуры».

Міністр інфармацыі Беларусі Лілія АНАНІЧ адзначыла, што мерапрыемства прымеркавана да ўдзелу беларускіх кнігавыдаўцоў у маскоўскім кніжным фестывалі «Красная площадь». «Тое, што ў цэнтры расійскай сталіцы, каля Крамля, прадстаўлена беларуская кніга, — сімвалічны, важны і добры знак, — сказала яна. — Вынікам удзелу павінна стаць далейшае пашырэнне, умацаванне гуманітарнай прасторы Беларусі».

Лілія Ананіч нагадала, што 2017 год праходзіць пад знакам Францыска Скарыны: сёлета адзначаецца 500-годдзе беларускага кнігадрукавання. Першая кніга, выдадзеная на беларускай мове 6 жніўня 1517 года, — «Псалтыр» Францыска Скарыны. Гэтая дата і лічыцца пачаткам беларускага кнігадрукавання.

За круглым сталом міністр расказала, як у Беларусі шануюць памяць першадрукара. А міжнароднае прызнанне яго спадчыны пацверджана рашэннем ЮНЕСКА: 500-гадовы юбілей беларускага кнігадрукавання ўключаны ў календар памятных дат.

«У дзейнасці вялікага гуманіста ярка адбіліся асветніцкія і дэмакратычныя тэндэнцыі эпохі Адраджэння, культурныя сувязі з замежжам, — сказала Лілія Ананіч. — Прэзентацыі кніг, прысвечаных Скарыну, шырока праходзяць сёлета і за мяжой: у Літве, Чэхіі, Польшчы, Расіі, Кітаі, Сербіі, іншых краінах. І сёння кніга, супрацоўніцтва літаратараў з'яўляюцца найважнейшым гуманітарным мостам сяброўства».

За круглым сталом адбылася зацікаўленая размова пра ролю літаратуры ў захаванні ўзаемаразумення і братняга суіснавання народаў СНД, традыцыях дружбы і пісьменнікаў на постапевацкіх прасторах, удасканаленні механізмаў супрацоўніцтва ў галіне культуры, развіцці беларускага кнігадрукавання ў кантэксце сусветнай гісторыі. Гаварылі таксама аб перакладзе твораў Францыска Скарыны на мовы дзяржаў Садружнасці, захаванні яго спадчыны.

Спецыяльны прадстаўнік Прэзідэнта Расіі па міжнародным культурным супрацоўніцтве Міхаіл Швыдкой звярнуў увагу на неабходнасць больш шырока прапагандаваць беларускую літаратуру і яе славытых класікаў як у Расіі, так і ў краінах СНД. Ён прапанаваў больш актыўна стымуляваць пераклады беларускай літаратуры, спрыяць наладжванню супрацоўніцтва паміж выдаўцамі і кнігараспаўсюджвальнікамі Беларусі, Расіі і іншых краін СНД.

Цэлы шэраг канструктыўных ідэй па супрацоўніцтве агучылі першы намеснік галоўнага рэдактара часопіса «Наш сучасны» Аляксандр Казінцаў, дырэктар выдавецтва «Мастацкая літаратура» Аляксандр Бадак, першы намеснік старшыні Саюза пісьменнікаў

Беларусі Алена Стэльмах, загадчык аддзела міжнародных сувязяў Інстытута сусветнай літаратуры Расійскай акадэміі навук Казбек Султанаў, старшыня Федэральнай нацыянальна-культурнай аўтаноміі беларусаў Расіі Сяргей Кандыбовіч, шэф-рэдактар газеты «Союз. Беларусь-Россия» Вольга Герасіменка, намеснік начальніка ўпраўлення перыядычнага друку Федэральнага агенства па друку і масавых камунікацыях Расіі Геннадзь Кудзій.

Падрабязна пра работу пасольства Беларусі ў Расіі па папулярызацыі беларускай літаратуры і мастацтва распавяла саветнік дыпламатыі Наталья Вашчыла. Яна паведаміла, што ў верасні на пляцоўцы Дзелавога і культурнага комплексу пасольства пройдуць мерапрыемствы, прысвечаныя Францыску Скарыну: выстаўка «Кніжная спадчына Скарыны». Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі і прэміёры спектакль «Скарына» Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра.

Мадэратар мерапрыемства намеснік міністра інфармацыі Беларусі Аляксандр Карлюковіч, падводзячы яго вынікі, адзначыў, што праведзеная размова, сустрэчы літаратараў Беларусі і Расіі, а таксама іншых краін Садружнасці знойдуць свой працяг у новых выдавецкіх праектах, перакладах, якія ўзбагачаюць нацыянальную літаратуру.

Арганізатарамі круглага стала выступілі Міністэрства інфармацыі Беларусі, Саюз пісьменнікаў Беларусі, Выдавецкі дом «Звязда» пры падтрымцы пасольства Беларусі ў Расіі.

Кар. «Звязда».

■ Надвор'е

Цёпла, дажджы і навалыніцы

Бягучы тыдзень у Беларусі абяцае быць цёплым, у тым ліку і ў начныя гадзіны, але дажджлівым. Найбольш ападкаў прагназуецца ў сераду, паведамляюць у Рэспубліканскім цэнтры па гідраметэаралогіі, кантролі радыяцыйнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды.

Сёння, у аўторак, надвор'е вызначаецца зонай павышанага атмасфернага ціску. Будзе цёпла, ноччу і ранкам у асобных раёнах слабы туман. Уначы слупок тэрмометра падымецца да 7—13 градусаў, удзень — да 20—25, а па поўдні краіны і да 27.

У сераду на тэрыторыю краіны прыйдуць атмасферныя франты і няўстойлівыя паветраныя масы з Балтыйскага мора. Сіноптыкі праказваюць вільготнае надвор'е: ноччу па паўднёвым захадзе, а ўдзень па большай частцы краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы, магчымыя навалыніцы. Тэмпература ўначы ад 8 градусаў па паўночным усходзе да +17 па паўднёвым захадзе краіны, удзень 17—24, а па паўднёвым усходзе да +29.

У чацвер няўстойлівы характар надвор'я захавецца. На паўночным усходзе Беларусі ўмовы будзе дыктаваць той самы атмасферны фронт, таму там зноў не абдысца без дажджоў, залей і навалыніц. Днём у краіну зноў прыйдуць паветраныя масы з Балтыкі, што таксама выкліча кароткачасовыя дажджы ў асобных раёнах. Тэмпература ўначы чакаецца на ўзроўні 8—15 градусаў, удзень — ад 17 да 24.

У пятніцу ноччу па поўначы, а днём па паўночна-заходняй частцы краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы і навалыніцы. Тэмпература паветра ўначы 8—15 градусаў, удзень — 16—21. На паўднёвым захадзе паветра прагрэецца да 25 градусаў. Па папярэднім прагнозах, у выхадныя надвор'е застаўнецца падобным — па большай частцы краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы, існуе высокая імавернасць навалыніц. Начная тэмпература будзе складаць ад 8 да 16 градусаў, дзённая — ад 16—25.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.

lyskavets@sviazda.by

У ГОСЦІ ДА БАЛОТНІКА

У Бярэзінскім біясферным запаведніку па ініцыятыве грамадскай арганізацыі «Адпачынак ў вёсцы» ствараецца цэнтр міфалагічнага турызму. Вобразы незвычайных істот будуць выкарыстоўвацца для таго, каб расказаць пра прыроду і вучыць людзей беражліва да яе стаўіцца.

Напрыканцы чэрвеня плануецца адкрыць тут музей, які будзе знаёміць з беларускай міфалогіяй, а адпаведная экалагічная сцэжка ўжо пачала працаваць. У час падарожжа па ёй вы сустрэнецца з Пушчавіком, русалкамі, асілкам, Кладнікам, Аржавенем, змянітым царом і іншымі незвычайнымі істотамі. Усяго было зроблена 17 інсталацый, і чаравалі над імі беларускія дызайнеры і скульптары. Супрацоўнікі запаведніка прапануюць гасцям

і начныя экскурсіі па чароўнай сцэжцы з ліхтарыкамі. Тут сапраўды можна атрымаць незабыўныя ўражання, бо пры стварэнні кампазіцый былі задзейнічаны шкло і люстэркі, якія ў цемры ствараюць розныя водбліскі. Дарэчы, перад пачаткам падарожжа гасцям прапануюць прачытаць аўтэнтычную замову на шчасліваю дарогу, прычым нават замежнікі вымаўляюць яе па-беларуску. А напрыканцы гасцям давадзецца паблужаць па драўляным лабірынце.

Плануецца, што ў час экскурсій будзе задзейнічана анімацыя. У штаце запаведніка ёсць свой «Балотнік» — вопытны экскурсавод. Акрамя таго, была праведзена школа аніматараў сярод мясцовых школьнікаў, і дзеці з задавальненнем дапамагалі праводзіць экскурсіі, а таксама пісалі сачыненні і рабілі малюнкi, прысвечаныя мясцовым легендам і паданням. Між іншым, у першую чаргу ў запаведніку

плануюць знаёміць з міфамі свайго рэгіёна. Думалі тут і над тым, якія сувеніры можна было б вырабляць для турыстаў. Так, адной з прапаноў на праведзеных тут занятках у школе рамеснікаў стала фігурка вужовага караля.

Актывна вядуцца работы па пераўтварэнні былога лясыцтва ў міфалагічны музей. Аўтары праекта кансультаваліся з навукоўцамі аб тым, чым варта яго аздобіць. Тут вы не ўбачыце візуальных вобразаў, будуць выкарыстаны гукавыя, святлавыя інсталацыі. Пра беларускія традыцыі нагадваюць прадметы, размешчаныя ў пакоях. Напрыклад, пра зімовыя свецы калядныя маскі, дуда; вясновыя — галёны, фігуркі птушак; лета — гэта, безумоўна, вянючкі і грэбень (якім быццам расчэсвалі доўгія валасы русалкі)...

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

dziadzulya@sviazda.by